

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

29 червня 2017 р.

Київ

№ 368-р

Про закриття провадження
у справі

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши матеріали справи № 243-26.13/202-11 за ознаками вчинення комунальним підприємством «Київжитлоспецекексплуатація» (далі – КП «Київжитлоспецекексплуатація», Підприємство) (вул. Володимирська, 51-А, м. Київ, код ЄДРПОУ 00022527) порушення законодавства про захист економічної конкуренції та подання з попередніми висновками у справі від 01.06.2017 № 243-26.13/202-11/191-спр,

ВСТАНОВИВ:

Розпорядженням державного уповноваженого від 21 листопада 2011 року № 05/263-р розпочата справа № 243-26.13/202-11 за ознаками вчинення КП «Київжитлоспецекексплуатація» порушення, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку з організації розміщення телекомунікаційних мереж у (на) житлових та нежитлових будівлях комунальної власності шляхом встановлення таких тарифів (плати) за послуги розміщення телекомунікаційних мереж у (на) житлових будівлях комунальної власності, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Згідно з рішенням Київської міської ради від 14 липня 2011 року № 378/5765 «Про питання впорядкування діяльності суб'єктів господарювання в галузі зв'язку та інформаційних технологій» із змінами і доповненнями, внесеними рішенням Київської міської ради від 14.05.2015 № 464/1328 (далі – Рішення), КП «Київжитлоспецекексплуатація» доручено:

- 1) здійснювати моніторинг та координацію розміщення суб'єктами господарювання телекомунікаційних мереж та обладнання у (на) об'єктах комунальної власності територіальної громади міста Києва, таких, як: нежитлові будинки, інженерні та інші споруди, а також будинки та інфраструктурні об'єкти житлового фонду, передані до сфери управління районних в місті Києві державних адміністрацій (далі – об'єкти комунальної власності територіальної громади міста Києва);
- 2) укладати договори на розміщення суб'єктами господарювання телекомунікаційних мереж та обладнання у (на) об'єктах комунальної власності територіальної громади міста Києва;
- 3) розробити та здійснювати ведення бази даних телекомунікаційних мереж у місті Києві.

Рішення набрало чинності з моменту його офіційного опублікування 02.08.2011.

Відповідно до Статуту КП «Київжитлоспецекексплуатація» (нова редакція), затвердженого розпорядженням Київської міської державної адміністрації від 23.09.2015 № 937, підприємство є юридичною особою, що має самостійний баланс, відокремлене майно, основні фонди й оборотні кошти, рахунки в установах банків, печатку зі своїм найменуванням, кутовий штамп, бланки та інші реквізити.

Рішенням Київської міської ради не визначалися інші суб'єкти господарювання (організації), крім КП«Київжитлоспецекексплуатація», яким доручалося б виконання координації діяльності суб'єктів господарювання в галузі зв'язку та інформаційних технологій при розміщенні телекомунікаційних мереж та обладнання у (на) об'єктах комунальної власності територіальної громади міста Києва.

Здійснення заходів, спрямованих на виконання вимог Рішення, покладено на Дирекцію з розвитку телекомунікаційних мереж (далі – Дирекція), що є філією КП«Київжитлоспецекексплуатація» без статусу юридичної особи.

Суб'єкти господарювання, а саме оператори та провайдери телекомунікацій, прокладають телекомунікаційні мережі для розміщення комплексу технічних засобів телекомунікацій, які призначені для маршрутизації, комутації, передавання та/або приймання знаків, сигналів, письмового тексту, зображень та звуків або повідомлень будь-якого роду по провідних, оптичних чи інших електромагнітних системах, крім радіотехнічних, безпосередньо всередині будівель.

Оператори телекомунікацій розміщують обладнання базових станцій стільникового зв'язку, антенно-фідерні пристрої та телекомунікаційне обладнання на дахах будинків і в технічних приміщеннях.

Частиною шостою статті 31 Закону України «Про телекомунікації» встановлено, що суб'єкти господарювання, які здійснюють будівництво телекомунікаційних мереж загального користування, можуть установлювати в приміщеннях, що їм належать на правах найму, телекомунікаційне обладнання, використовувати дахи будинків і технічні приміщення для встановлення антен та необхідного обладнання на підставі договору з власником цих приміщень.

КП «Київжитлоспецекексплуатація» укладає з кожним суб'єктом господарювання договір про встановлення сервітуту однакового змісту. Предметом договору є обмежене право користування сервітуарієм житловими та нежитловими будівлями комунальної власності для розміщення сервітуарієм своїх телекомунікаційних мереж.

КП «Київжитлоспецекексплуатація» надало таку інформацію: «На даний час плата за послуги з розміщення телекомунікаційних мереж у **нежитлових будівлях комунальної власності** (тобто в елементах будівельних конструкцій всередині будівель) підприємством не справляється через відсутність затвердженої методики. Відповідно до договору № 10152 від 21.11.2014 з ПрАТ «Діпрозв'язок» проект документу «Методика розрахунку плати за доступ та розміщення телекомунікаційних мереж при використанні інфраструктури об'єктів **комунального нежитлового фонду** у місті Києві» знаходиться у стадії розробки».

Товариство не нараховувало плату за послуги з розміщення телекомунікаційних мереж у **нежитлових будівлях комунальної власності**.

Враховуючи наведене, під час розгляду справи встановлено, що КП «Київжитлоспецекексплуатація» здійснює діяльність на таких **товарних ринках**:

- на ринку послуг з організації розміщення суб'єктами господарювання телекомунікаційних мереж у житлових будівлях комунальної власності (далі – Ринок 1);
- на ринку послуг з організації розміщення суб'єктами господарювання телекомунікаційних мереж на житлових та нежитлових будівлях комунальної власності (далі – Ринок 2).

Споживачами послуг Ринку 1 виступають суб'єкти господарювання, а саме оператори та провайдери телекомунікацій, що встановлюють телекомунікаційні мережі для розміщення комплексу технічних засобів телекомунікацій, які призначені для маршрутизації, комутації, передавання та/або приймання знаків, сигналів, письмового тексту, зображень та звуків або повідомлень будь-якого роду по проводових, оптичних чи інших електромагнітних системах, крім радіотехнічних, безпосередньо всередині будівель.

Споживачами послуг Ринку 2 виступають суб'єкти господарювання, а саме оператори телекомунікацій, що розміщують обладнання базових станцій стільникового зв'язку, антенно-фідерні пристрої та телекомунікаційне обладнання, зокрема, на дахах будівель.

За наявною в Комітеті інформацією, КП «Київжитлоспецекексплуатація», починаючи з часу прийняття Рішення (липень 2011 року) до теперішнього часу (травень 2017 року), виконує незмінний перелік робіт, зокрема, здійснює моніторинг та координацію розміщення суб'єктами господарювання телекомунікаційних мереж та обладнання у (на) об'єктах комунальної власності територіальної громади міста Києва, розроблення та ведення бази даних телекомунікаційних мереж та обладнання у (на) об'єктах комунальної власності територіальної громади міста Києва, **часовими межами** Ринку 1 і Ринку 2 є серпень 2011 року – травень 2017 року.

Територіальними (географічними) межами Ринку 1 визначена територія міста Києва, де розташовані житлові будівлі комунальної форми власності, а Ринку 2 – визначена територія міста Києва, де розташовані житлові та нежитлові будівлі комунальної форми власності.

Отже, відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «Київжитлоспецекексплуатація» має ознаки такого, що займає монопольне (домінуюче) становище на Ринку 1 у межах міста Києва, де розташовані житлові будівлі комунальної форми власності, та має ознаки такого, що займає монопольне (домінуюче) становище на Ринку 2 – у межах міста Києва, де розташовані житлові та нежитлові будівлі комунальної форми власності, протягом серпня 2011 року – травня 2017 року.

Пунктом 3 Рішення встановлено, що плата за розміщення телекомунікаційних мереж та обладнання у (на) об'єктах комунальної власності територіальної громади міста Києва щомісячно у формі попередньої оплати перераховується суб'єктами господарювання згідно з умовами договору на поточний рахунок КП «Київжитлоспецекексплуатація».

Згідно з укладеним договором про встановлення сервітуту суб'єкти господарювання зобов'язані вносити КП «Київжитлоспецекексплуатація» щомісячні платежі відповідно до тарифу.

Відповідно до пункту 6 Рішення КП «Київжитлоспецекексплуатація» має розробити та погодити в установленому порядку з Головним управлінням цінової політики виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) тарифи на розміщення телекомунікаційних мереж у житлових та нежитлових будівлях комунальної власності, тобто на Ринку 1.

Відповідно до інформації, наданої виконавчим органом Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), статтею 35 рішення Київської міської ради від 30.12.2010 №573/5385 «Про бюджет міста Києва на 2011 рік» було встановлено, що підприємства, які отримують кошти з бюджету міста Києва, переглядають тарифи на надання послуг і виконання робіт за погодженням з Головним управлінням цінової політики виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).

Під час розгляду справи КП «Київжитлоспецекексплуатація» надало Комітету копію документа від 23.08.2011 №97 «Базові витрати комунального підприємства

«Київжитлоспецекексплуатація» на послугу розміщення телекомунікаційних мереж у житлових будівлях комунальної власності» (далі – Документ), з якого Підприємство є відповідальним за розрахунок і затвердження «Базових витрат комунального підприємства «Київжитлоспецекексплуатація» на послугу розміщення телекомунікаційних мереж у житлових будівлях комунальної власності», а «Розрахунок тарифу на послугу розміщення телекомунікаційних мереж у житлових будівлях комунальної власності для суб'єктів господарювання» та «Тариф на послугу розміщення телекомунікаційних мереж у житлових будівлях комунальної власності для суб'єктів господарювання (на кожную квартиру, що знаходиться у житловій будівлі комунальної власності)», здійсненій відповідно та на виконання рішення Київської міської ради від 14.07.2011 № 378/5765.

Документ був затверджений начальником КП «Київжитлоспецекексплуатація» і погоджений Комісією з реорганізації Головного управління цінової політики виконавчого органу Київської міської ради.

Розмір базових витрат у Документі становив 0,125 грн за одну квартиру на місяць.

Як зазначено в примітці до «Розрахунку тарифу на послугу розміщення телекомунікаційних мереж у житлових будівлях комунальної власності для суб'єктів господарювання», до базових витрат на послугу розміщення телекомунікаційних мереж у житлових будівлях комунальної власності застосовується коефіцієнт 4 виходячи із затвердженого рішенням Київської міської ради від 14.04.2011 № 378/5765 розподілу коштів та податку на додану вартість відповідно до Податкового кодексу України.

Так, у пункті 4 Рішення встановлено, що сума отриманих платежів, зменшена на суму податків, зборів (обов'язкових платежів), визначених законодавством, розподіляється таким чином: 50 відсотків – на формування цільового фонду комунального підприємства (ця сума в тарифі становить 0,25 грн), 25 відсотків – підприємствам, установам, організаціям комунальної власності територіальних громад районів – балансоутримувачам житлових та нежитлових будинків (ця сума в тарифі становить 0,125 грн), 25 відсотків – залишається в розпорядженні КП «Київжитлоспецекексплуатація» й використовується для здійснення статутної діяльності (ця сума в тарифі становить 0,125 грн).

До суми 0,50 грн додано податок на додану вартість – 20 відсотків, що становить 0,10 грн.

Відповідно до Документа, Тариф на послугу розміщення телекомунікаційних мереж у житлових будівлях комунальної власності для суб'єктів господарювання (на кожную квартиру, що знаходиться у житловій будівлі комунальної власності) встановлювався в розмірі 0,60 грн (з ПДВ) на місяць на кожную квартиру.

КП «Київжитлоспецекексплуатація» надало копію документа «Розрахунок базових витрат на послугу розміщення телекомунікаційних мереж у житлових будівлях комунальної власності» (без номера та дати) (далі – Розрахунок базових витрат), затвердженого начальником КП «Київжитлоспецекексплуатація». Відповідно до Розрахунку базових витрат, витрати КП «Київжитлоспецекексплуатація» на послугу розміщення телекомунікаційних мереж у житлових будівлях комунальної власності в одній квартирі становлять 0,125 грн на одну квартиру на місяць.

За повідомленням КП «Київжитлоспецекексплуатація», витрати в розрахунку на одну квартиру, а саме 0,125 грн на місяць згідно з Розрахунком базових витрат, було обраховано як частку (поділ) середньомісячних витрат Дирекції з розвитку телекомунікаційних мереж на кількість квартир у житлових будинках комунальної власності.

Середньомісячні витрати Дирекції складаються із: заробітної плати, єдиного соціального внеску, комунальних послуг, матеріальних, амортизаційних та інших операційних витрат.

Так, для Розрахунку базових витрат розраховані середньомісячні витрати за шість місяців 2011 року, які становлять 93 320,90 грн на місяць.

КП «Київжитлоспецекексплуатація» надало копію Розшифровки інших витрат Дирекції з розвитку телекомунікаційних мереж КП «Київжитлоспецекексплуатація», які склалися з: матеріальних витрат, комунальних послуг, амортизаційних відрахувань, інших операційних витрат.

До складу матеріальних витрат були включені, зокрема, витрати на придбання: канцтоварів, господарчих товарів (кронштейнів для радіаторів, сантехнічного обладнання, засобів для миття підлоги, серветок для меблів, серветок для моніторів, швабр з ворсом, змінних елементів для швабр, мила, мішків для сміття, паперу туалетного, відер, віників, корзин для сміття тощо).

Крім того, до інших операційних витрат Дирекцією включені внески у профспілковий комітет.

Для Розрахунку базових витрат заробітна плата працівників Дирекції з розвитку телекомунікаційних мереж обраховувалась у розмірі 311306,0 грн на III та IV квартали 2011 року (тобто розрахунок річного фонду заробітної плати становить відповідно 622612 грн).

Фактично фонд заробітної плати працівників Дирекції з розвитку телекомунікаційних мереж становив у 2012 році 2624738 грн, у 2013 році – 2697000,0 грн, у 2014 році – 3228000,0 грн.

Так, реальна заробітна плата працівників Дирекції з розвитку телекомунікаційних мереж у 2012 році перевищила закладену в тариф у 4,2 разу, у 2014 році – 5,2 разу, при цьому тариф на послугу розміщення телекомунікаційних мереж у житлових будівлях комунальної власності для суб'єктів господарювання (на кожну квартиру, що знаходиться в житловій будівлі комунальної власності) не змінювався.

Отже, КП «Київжитлоспецекексплуатація» при розрахунку «Базових витрат комунального підприємства «Київжитлоспецекексплуатація» на послугу розміщення телекомунікаційних мереж у житлових будівлях комунальної власності» використовувало такі витрати, які неможливо було б включити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Кількість квартир у житлових будинках комунальної власності КП «Київжитлоспецекексплуатація» встановило згідно з довідкою, виданою КП Головний інформаційно-обчислювальний центр Київської міської державної адміністрації від 25.10.2011 №02-1473, в якій зазначено, що «згідно електронної бази «Опис технічного стану житлових будинків м. Києва» (станом на 25 жовтня 2011 року), кількість квартир в будинках комунальної форми власності складає 746202».

КП «Київжитлоспецекексплуатація» пояснило включення загальної кількості квартир у будинках до розрахунку тим, що використовується весь будинок (мережа проходить по всьому будинку) незалежно від кількості підключених до послуги квартир. Тобто, у розрахунок були включені всі квартири в будинках комунальної форми власності, оскільки телекомунікаційна мережа проходить по всьому будинку.

Зміни до Тарифу в розмірі 0,60 грн (з ПДВ) на місяць на кожну квартиру для суб'єктів господарювання КП «Київжитлоспецекексплуатація» не ініціювало. Тариф діє для суб'єктів господарювання і до теперішнього часу. КП «Київжитлоспецекексплуатація» не надало пояснень чому при зміні складових тарифу тариф не змінювався до теперішнього часу.

КП «Київжитлоспецекексплуатація» також здійснює свою діяльність на ринку послуг з організації розміщення суб'єктами господарювання телекомунікаційних мереж на житлових та нежитлових будівлях комунальної власності, тобто на Ринку 2.

КП «Київжитлоспецекексплуатація» надало копію Розрахунку місячної плати за розміщення базових мобільних станцій на житлових та нежитлових будівлях комунальної власності (далі – Розрахунок).

Розрахунок був розроблений з метою використання при укладенні угод із суб'єктами господарювання, які звертаються до КП «Київжитлоспецекексплуатація» для спорудження відповідних мереж на дахах будинків комунальної власності на підставі частини шостої статті 31 Закону України «Про телекомунікації».

Розрахунок був затверджений начальником КП «Київжитлоспецекексплуатація» і погоджений у Комісії з реорганізації Головного управління цінової політики виконавчого органу Київської міської ради.

Розрахунок здійснено відповідно до формули:

$$\text{Вар}_{\text{опос}} / 12 * S * \text{коэф}_h * \text{коэф}_z, \text{ де}$$

$\text{Вар}_{\text{опос}}$ – опосередкована вартість спорудження житла в місті Києві, розрахована станом на початок року*, згідно з наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України;

S – площа розміщення телекомунікаційного обладнання**;

Коеф_h – коефіцієнт висоти щогли з обладнанням;

коэф_z – коефіцієнт зони розміщення;

Як зазначено в Розрахунку, крім того, при формуванні вартості робіт можуть застосовуватися такі коефіцієнти:

Коефіцієнт висоти щогли з обладнанням:

до 10 м (включно) – 1,0;

понад 10 м до 20 м (включно) – 1,1;

понад 20 м – 1,2.

Коефіцієнт зони розміщення:

центральна частина міста – 1,2;

решта території забудованої частини міста – 1,1;

периферійна зона – 1,0.

Під час розгляду справи КП «Київжитлоспецекексплуатація» повідомило, що застосовує таку формулу за аналогією з подібною за змістом, що міститься в Порядку розміщення реклами в місті Києві, який затверджений рішенням Київської міської ради від 22.09.2011 №37/6253.

Однак надане пояснення не обґрунтовує, яким чином застосування формули відображає витрати КП «Київжитлоспецекексплуатація», пов'язані з організацією розміщення суб'єктами господарювання телекомунікаційних мереж на житлових та нежитлових будівлях комунальної власності.

До складу формули Розрахунку входить такий показник, як «опосередкована вартість спорудження житла в місті Києві», яка встановлюється відповідно до наказів Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (наприклад, накази від 27.07.2012 №387, від 07.08.2013 №369 та від 26.02.2014 №60) та визначає опосередковану вартість спорудження житла за регіонами в Україні, у тому числі в місті Києві. Однак оператори зв'язку розміщують обладнання базових станцій стільникового зв'язку, антенно-фідерні пристрої та телекомунікаційне обладнання на дахах вже побудованих будівель.

КП «Київжитлоспецекексплуатація» не обґрунтувало, яким чином опосередкована вартість спорудження житла впливає на витрати КП «Київжитлоспецекексплуатація», пов'язані з організацією розміщення суб'єктами господарювання телекомунікаційних мереж на житлових та нежитлових вже побудованих будівлях комунальної власності.

Крім того, КП «Київжитлоспецекексплуатація» не надало пояснень, обґрунтувань, що включені у формулу Розрахунку як площа розміщення телекомунікаційного обладнання, коефіцієнтів висоти щогли з обладнанням та коефіцієнтів зони розміщення безпосередньо впливає на вартість розміщення базових мобільних станцій.

Так, складові формули Розрахунку не обґрунтовують і не підтверджують запланованих (чи фактично понесених) витрат КП «Київжитлоспецекексплуатація» при наданні послуг з організації розміщення суб'єктами господарювання телекомунікаційних мереж на житлових та нежитлових будівлях комунальної власності.

Під час розгляду справи КП «Київжитлоспецекексплуатація» надало Комітету копії Договорів про встановлення сервітуту з операторами мобільного зв'язку, зокрема:

* У 2011 році – розрахована станом на 1 липня 2011 року.

** Мінімальна розрахункова площа – 5 (п'ять) м².

- Договору про встановлення сервітуту з ПАТ «МТС Україна» від 01.05.2014 №05-Б/495 з додатками (далі – Договір 1);
- Договору про встановлення сервітуту з ПрАТ «Київстар» від 01.03.2014 №КІЕ 1894 з додатками (далі – Договір 2);
- Договору про встановлення сервітуту з ТОВ «АСТЕЛІТ» від 01.01.2014 №01-Б/470 з додатками (далі – Договір 3).

Так, відповідно до Договору 1 ПАТ «МТС Україна» на даху будівлі Олександрійської клінічної лікарні Печерського району міста Києва за адресою: вул. Шовковична, 39/1, м. Київ, може розмістити обладнання базової станції стільникового зв'язку, антенно-фідерні пристрої та телекомунікаційне обладнання. За використання 13,6 м² площі, висоти щогли 3 м та зони розміщення 1 ПАТ «МТС Україна» сплачує Підприємству щомісячно плату в розмірі 7682,64 грн (з ПДВ). За рік плата відповідно становить 91191,68 грн.

Відповідно до Договору 2 ПрАТ «Київстар» на даху будівлі Олександрійської клінічної лікарні Печерського району міста Києва за адресою: вул. Шовковична, 39/1, м. Київ, може розмістити обладнання базової станції стільникового зв'язку, антенно-фідерні пристрої та телекомунікаційне обладнання. За використання 11 м² площі, висоти щогли 3,5 м та зони розміщення 1 ПрАТ «Київстар» сплачує Підприємству щомісячно плату в розмірі 6213,90 грн (з ПДВ). За рік плата відповідно становить 74566,80 грн.

Відповідно до Договору 3 ТОВ «АСТЕЛІТ» на даху будівлі КП «Житлосервіс» Оболонь» міста Києва за адресою: вул. Північна, 2-а, м. Київ, може розмістити обладнання базової станції стільникового зв'язку, антенно-фідерні пристрої та телекомунікаційне обладнання. За використання 5 м² площі, висоти щогли 10 м та зони розміщення 2 ТОВ «АСТЕЛІТ» сплачує Підприємству щомісячно плату в розмірі 2589,13 грн (з ПДВ). За рік плата відповідно становить 74566,80 грн.

Змін до Розрахунку КП «Київжитлоспецекексплуатація» не ініціювало.

Згідно з пунктом 11 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19.01.2000 за № 27/4248 [далі – П(С)БО], собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) складається з виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), яка була реалізована протягом звітного періоду, нерозподілених постійних загальновиробничих витрат та наднормативних виробничих витрат.

Таким чином, витрати, що входять до собівартості наданих послуг суб'єкта господарювання, мають складатися з витрат, прямо пов'язаних з наданням таких послуг, а саме: прямих матеріальних витрат; прямих витрат на оплату праці; амортизацію виробничих основних засобів та нематеріальних активів, пов'язаних із наданням послуг; загальновиробничих витрат, які відносяться на собівартість виготовлених та реалізованих товарів, робіт і послуг відповідно до П(С)БО; вартості купованих послуг, прямо пов'язаних з наданням послуг; інших прямих витрат, зокрема витрат із закупівлі електроенергії.

Отже, дії КП «Київжитлоспецекексплуатація» щодо встановлення «Базових витрат комунального підприємства «Київжитлоспецекексплуатація» на послугу розміщення телекомунікаційних мереж у житлових будівлях комунальної власності», що є складовими «Тарифу на послугу розміщення телекомунікаційних мереж у житлових будівлях комунальної власності для суб'єктів господарювання» та щодо встановлення «Розрахунку

місячної плати за розміщення базових мобільних станцій на житлових та нежитлових будівлях комунальної власності» на економічно необґрунтованому рівні містили ознаки порушення, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з організації розміщення телекомунікаційних мереж у житлових будівлях комунальної власності в межах міста Києва та на ринку з організації розміщення телекомунікаційних мереж на житлових та нежитлових будівлях комунальної власності в межах міста Києва.

У зв'язку з цим, з метою припинення дій, які містили ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, на підставі частини першої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», Антимонопольним комітетом України 29 грудня 2015 року було надано КП «Київжитлоспецекексплуатація» обов'язкові для розгляду рекомендації № 21-рк (далі – Рекомендації), а саме вжити заходів щодо встановлення тарифу/плати за розміщення телекомунікаційних мереж у (на) житлових та нежитлових будівлях комунальної власності в межах міста Києва, у розмірі, який існував би за умов значної конкуренції на ринку, та про результати розгляду Рекомендацій повідомити Комітет протягом трьох місяців з дня їх отримання.

Листами від 31.03.2016 № 155/1/11-2446 (вх. № 8-01/2965 від 01.04.2016) та від 31.03.2016 № 155/1/11-2446 (вх. № 8-01/3146 від 06.04.2016) КП «Київжитлоспецекексплуатація» повідомило Комітет, що на підставі укладених з ПрАТ «Діпрозв'язок» (базова організація з науково-технічної діяльності у будівництві з питань проектування споруд зв'язку Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України) угод від 21.11.2014 № 10152 та від 29.05.2015 № 10152/1, комунальним підприємством «Київжитлоспецекексплуатація» одержані проекти Методики розрахунку плати за послуги моніторингу та розміщення телекомунікаційних мереж на об'єктах комунальної власності територіальної громади міста Києва (далі – Методика 1) та Методики розрахунку плати за розміщення радіопередавального обладнання при використанні об'єктів комунальної власності територіальної громади міста Києва (далі – Методика 2).

20 листопада 2015 року комунальним підприємством спільно з ПрАТ «Діпрозв'язок» було проведено круглий стіл за участю операторів, провайдерів телекомунікаційного ринку, громадських експертів, представників регулятора і професійних організацій у галузі зв'язку та інформатизаційних технологій. Під час обговорення організаторами заходу було запропоновано всім зацікавленим сторонам подати зауваження і пропозиції до представлених проектів методик.

21.01.2016 відбулося засідання постійної комісії Київської міської ради з питань транспорту, зв'язку та реклами, на якому було розглянуто питання обґрунтованості закладених в проекти нових методик принципів розрахунку плати за доступ та розміщення телекомунікаційних мереж при використанні об'єктів комунальної власності. За підсумками засідання було вирішено створити Робочу групу для остаточного узгодження проектів методик.

У результаті, заінтересовані представники ринку телекомунікацій, які приймають активну участь у засіданнях Робочої групи (зокрема, ТОВ «БіЛінк», ПрАТ «Датагруп», ТОВ «Київські телекомунікаційні мережі», Дирекція корпоративних відносин ПАТ «Укртелеком», ТОВ «ІТ Телесеть», ТОВ «Павутина Нет», ТОВ «В.О.К.С.», ТОВ «Ланет телеком», ТОВ «Інтрафік») сформували консолідовану позицію щодо внесення додаткових змін до проекту Методики 1, а саме включення положень, які відповідають таким умовам:

- методика не прив'язується до технічних характеристик мережі (наприклад, довжини кабелю, квадратури телекомунікаційних ящиків тощо);

- ціна за розміщення телекомунікаційних мереж не залежить від характеру послуги чи технології;

- методика враховує наявні стандарти та нормативи у галузі житлово-комунального господарства та телекомунікацій;

- у разі якщо кабель зв'язку проходить через будинок, який виконує транзитні функції, передбачено розрахунок окремої плати за транзит, якщо оператор або провайдер не розміщує телекомунікаційне обладнання та не надає послуг мешканцям цього будинку;

- формула розрахунку передбачає розподіл витрат порівну між усіма операторами, що фактично розміщують телекомунікаційні мережі в будинку.

За ініціативою учасників ринку триває обговорення питання визначення бази розрахунку витрат уповноваженого підприємства – за кожен квартиру в будинку чи тільки за підключену до мережі оператора. Дискусія ускладнюється відсутністю в комунального підприємства ресурсів, необхідних для визначення точної кількості підключених до телекомунікаційної мережі квартир та небажанням операторів і провайдерів послуг розкривати інформацію про кількість підключених ними абонентів.

Методика 1, яку подано на розгляд до Антимонопольного комітету України, містить компромісний варіант вирішення згаданого питання. Розробником проектів методик запропоновано до розрахунку плати за надання щомісячної послуги з розміщення обладнання телекомунікаційних мереж застосувати понижуючий коефіцієнт, який враховує усереднену кількість операторів, провайдерів, присутніх у будинках комунальної власності міста Києва.

За таких обставин, остаточне рішення щодо вибору бази розрахунку тарифу для Методики 1 буде прийняте на засіданні профільної комісії Київської міської ради.

Під час публічного обговорення Методики 2 на адресу комунального підприємства «Київжитлоспекексплуатація» надійшли пропозиції залишити наявну формулу розрахунку оплати, скоригувавши лише мінімальну розрахункову площу з 5 м² до 1 м².

Методика 2 передбачає розрахунок плати за послуги з координації розміщення радіопередавального обладнання телекомунікаційних мереж доступу суб'єктів господарювання згідно з додатком № 2 до Постанови КМУ «Про Методику розрахунку орендної плати за державне майно та пропорції її розподілу» від 04.10.1995 № 786.

З огляду на викладене, Комітету необхідно врахувати такі обставини:

1. Комунальне підприємство «Київжитлоспекексплуатація» виступило єдиним замовником розробки нових методик розрахунку плати за доступ до об'єктів комунальної власності при розміщенні телекомунікаційних мереж.

2. Жоден інший суб'єкт господарювання з числа тих, хто надає відповідні послуги на ринку телекомунікацій, не виступив ініціатором розробки нових економічно обґрунтованих методик.

3. Під час опрацювання нової методології обчислення плати експертами ПрАТ «Діпрозв'язок» враховано більшість конструктивних зауважень і пропозицій від операторів та провайдерів телекомунікаційних послуг.

Листом від 27.04.2016 № 155/1/11-3104 (вх. № 8-01/3946 від 27.04.2016) КП «Київжитлоспекексплуатація» надало Комітету копії листів ПрАТ «МТС Україна» та ТОВ «Астеліт», надісланих на адресу КП «Київжитлоспекексплуатація», які розміщують обладнання базових станцій стільникового зв'язку, антенно-фідерні пристрої та телекомунікаційне обладнання на житлових та нежитлових будівлях комунальної власності у місті Києві.

Зокрема, ТОВ «Астеліт» листом від 28.12.2015 № 91154 зазначило, що «...співпрацює з КП «Київжитлоспекексплуатація» з 2011 року на підставі договорів про встановлення сервітуту, які укладаються згідно рішення Київської міської ради від 14.07.2011 № 378/5765 «Про питання впорядкування діяльності суб'єктів господарювання в галузі зв'язку та інформаційних технологій».

Що стосується обрахунку вартості розміщення станції стільникового зв'язку на будівлях комунальної форми власності м. Києва оператор стільникового зв'язку ТОВ «Астеліт» зауважень немає. Єдиним проханням є зменшення мінімальної площі при розрахунку до 1 м²., а не 5 м²., як є на сьогодні».

ПрАТ «МТС Україна» листом від 28.12.2015 № TD-15-24128 зазначає, що «...між КП «Київжитлоспецексплуатація» та ПрАТ «МТС Україна» укладено понад 90 договорів про встановлення сервіту на розміщення понад 104 станцій стільникового зв'язку. Що стосується обрахунку вартості розміщення станції стільникового зв'язку на будівлях комунальної форми власності м. Києва оператор стільникового зв'язку ПрАТ «МТС Україна» зауважень немає».

Листом від 27.04.2016 № 155/1/11-3110 (вх. № 8-01/3948 від 27.04.2016) КП «Київжитлоспецексплуатація» повідомило Комітет: «В рамках обговорення проекту Методики розрахунку плати за послуги моніторингу та розміщення телекомунікаційних мереж на об'єктах комунальної власності територіальної громади міста Києва (далі – Методика) на засіданнях Робочої групи постійної комісії Київської міської ради з питань транспорту, зв'язку та реклами, враховуючи зауваження учасників та експертів телекомунікаційного ринку, текст документу був суттєво доопрацьований.

По-перше, з розрахунку плати за надання щомісячної послуги з розміщення обладнання телекомунікаційних мереж було виключено норму прибутку КП «Київжитлоспецексплуатація» (пункт 7.7 проекту Методики).

По-друге, до проекту Методики була внесена формула розрахунку плати за проходження телекомунікаційних мереж через будинок, яка включає понижений коефіцієнт, що суттєво знижує фінансове навантаження на суб'єктів господарювання при транзиті (пункт 7.8 проекту Методики).

По-третє, для встановлення рівних можливостей та забезпечення розвитку телекомунікаційного ринку міста Києва ПрАТ «Діпрозв'язок», на підставі даних моніторингу ринку розміщення телекомунікаційних мереж та обладнання, був додатково розрахований коефіцієнт кількості операторів, провайдерів, які розміщують свої мережі у/на об'єктах комунальної власності міста Києва (пункт 7.6 проекту Методики). Запровадження вказаного коефіцієнту зменшує розмір плати за доступ до об'єктів комунальної власності пропорційно до середньої кількості провайдерів, які надають відповідні послуги у місті Києві».

Листом від 16.09.2016 № 155/1/11-5534 (вх. № 8-01/8929 від 19.09.2016) КП «Київжитлоспецексплуатація» повідомило Комітет, що «...додаткових зауважень та пропозицій від суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність у сфері телекомунікацій до КП «Київжитлоспецексплуатація» не надходило.

Враховуючи вищевикладене, КП «Київжитлоспецексплуатація» готує необхідні матеріали та проекти методик для розгляду на засіданні постійної комісії Київської міської ради з питань транспорту, зв'язку та реклами та, у разі, їх погодження членами постійної комісії, буде ініціювати розгляд та прийняття відповідного рішення на поточній сесії Київської міської ради».

Листом від 13.04.2017 № 062/15/1/11-2656 (вх. № 8-01/3547 від 13.04.2017) КП «Київжитлоспецексплуатація» надало Комітету проекти доопрацьованих Методик розрахунку плати за розміщення радіопередавального обладнання та телекомунікаційних мереж доступу при використанні об'єктів комунальної власності територіальної громади міста Києва.

07.02.2017 прийнято Закон України «Про доступ до об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою розвитку телекомунікаційних мереж» (далі – Закон), який набрав чинності 04.06.2017.

Закон визначає правові, економічні та організаційні засади забезпечення доступу до інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики, кабельної каналізації електрозв'язку, будинкової розподільної мережі для розташування технічних засобів телекомунікацій з метою забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні, встановлює повноваження органів державної влади, органів місцевого самоврядування, визначає права та обов'язки осіб, які беруть участь у таких господарських відносинах.

Метою Закону є:

- 1) врегулювання відносин між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, власниками інфраструктури об'єкта доступу та замовниками під час здійснення доступу до елементів інфраструктури об'єкта доступу;
- 2) встановлення правових принципів та порядку використання інфраструктури об'єкта доступу для розвитку інформаційного суспільства в Україні;
- 3) створення умов для розвитку конкуренції на ринку телекомунікаційних послуг шляхом забезпечення ефективного використання існуючих елементів інфраструктури об'єкта доступу.

Згідно зі статтею 3 Закону дія цього Закону поширюється на відносини між власниками інфраструктури об'єкта доступу всіх форм власності та замовниками, що виникають при доступі до інфраструктури відповідного об'єкта доступу.

Відповідно до статті 7 Закону центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері містобудування (Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України) здійснює такі повноваження з питань доступу до інфраструктури об'єкта доступу, а саме розробляє та затверджує:

методику визначення плати за доступ до елементів інфраструктури будинкової розподільної мережі;

методику визначення плати за доступ до елементів інфраструктури об'єкта будівництва.

Згідно зі статтею 10 Закону Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, погоджує методики визначення плати за доступ до елементів інфраструктури об'єкта доступу.

Статтею 17 Закону передбачено особливості визначення плати за доступ до елементів інфраструктури об'єкта доступу, зокрема:

1. Плата за доступ до елементів інфраструктури об'єкта доступу може складатися з одноразової та/або періодичної плати.

2. До одноразової плати за доступ належить виключно плата за розроблення та видачу технічних умов з доступу.

3. Періодична плата за доступ може встановлюватись виключно за наявності додаткових витрат власника інфраструктури об'єкта доступу на утримання елементів інфраструктури об'єкта доступу, пов'язаних з наданим доступом.

4. Розмір плати за доступ до елементів інфраструктури об'єкта доступу встановлюється договором з доступу згідно з методикою визначення плати за доступ до елементів інфраструктури об'єкта доступу, затвердженою відповідно до цього Закону.

5. Методика визначення плати за доступ до елементів інфраструктури об'єкта доступу має, зокрема, встановлювати:

1) перелік робіт, що мають бути враховані для визначення одноразової плати за доступ;

2) перелік робіт, що мають бути враховані для визначення періодичної плати за доступ;

3) перелік прямих витрат власника інфраструктури об'єкта доступу, пов'язаних з утриманням елементів інфраструктури об'єкта доступу, якими користується замовник;

4) механізм визначення розміру плати за доступ у вигляді формули із пропорційним розподілом витрат власника інфраструктури об'єкта доступу між замовниками, якщо вони використовують одні й ті самі елементи інфраструктури об'єкта доступу;

5) коефіцієнт зниження розміру плати за доступ до елементів інфраструктури об'єкта доступу у разі:

а) надання телекомунікаційних послуг у селищах і селах або на депресивних територіях;

б) надання виключно загальнодоступних телекомунікаційних послуг;

6) підстави для перегляду розміру плати за доступ до елементів інфраструктури об'єкта доступу;

7) механізм визначення плати за транзит кабельних ліній у вигляді формули;

8) строки сплати за доступ до елементів інфраструктури об'єкта доступу.

6. Методика визначення плати за доступ до елементів інфраструктури об'єкта доступу поширюються на об'єкти всіх форм власності.

7. Розмір плати за доступ до елементів інфраструктури об'єкта доступу визначається власником інфраструктури цього об'єкта доступу згідно з методикою визначення плати за доступ до елементів інфраструктури об'єкта доступу, затвердженою відповідним державним органом влади згідно з цим Законом.

8. Забороняється встановлення додаткової плати за доступ, крім визначеної цим Законом, після укладення договору з доступу.

Законом передбачено внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», що стосуються виключної компетенції сільських, селищних, міських рад, а саме частина перша статті 26 доповнюється пунктом 57 такого змісту: виключно на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради вирішуються, зокрема, такі питання: встановлення плати за доступ до об'єкта будівництва, транспорту, енергетики, кабельної каналізації електрозв'язку, будинкової розподільної мережі комунальної власності відповідно до Закону України «Про доступ до об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою розвитку телекомунікаційних мереж».

Отже, встановлення плати за доступ до будинкової розподільної мережі комунальної власності вирішуватиметься виключно на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради відповідно до Закону України «Про доступ до об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою розвитку телекомунікаційних мереж».

Листами від 25.05.2017 № 062/15/1/11-3697 та від 30.05.2017 № 062/15/1/11-3750 КП «Київжитлоспецексплуатація» повідомило Комітет, що Закон закріплює повноваження щодо розробки та затвердження методики визначення плати за доступ до елементів інфраструктури об'єкта будівництва та будинкової розподільної мережі за центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері містобудування; вказало на доповнення статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» пунктом 57.

За інформацією КП «Київжитлоспецексплуатація», на 30.05.2017 КП «Київжитлоспецексплуатація» застосовує затверджений рішенням Київської міської ради від 14 липня 2011 року № 378/5765 «Про питання впорядкування діяльності суб'єктів господарювання в галузі зв'язку та інформаційних технологій» тариф 60 копійок за одну квартиру за чинними договорами до моменту вступу Закону в дію.

Разом з цим, листом від 25.05.2017 № 062/15/1/11-3697 КП «Київжитлоспецексплуатація» повідомило, що у випадку затвердження економічно обґрунтованого тарифу, плата з надання щомісячної послуги з розміщення обладнання

телекомунікаційних мереж доступу в розрахунку на одну квартиру в житлових будинках комунальної власності територіальної громади міста Києва становила б:

у 2015 році – 3,62 грн за одну квартиру;

у 2016 році – 3,51 грн за одну квартиру.

Дії КП «Київжитлоспецекексплуатація» у вигляді встановлення тарифів (плати) за послуги розміщення телекомунікаційних мереж у (на) житлових будівлях комунальної власності, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку, не завдали значних збитків окремим особам чи суспільству, оскільки розмір тарифу КП «Київжитлоспецекексплуатація» за послуги розміщення телекомунікаційних мереж у (на) житлових та нежитлових будівлях комунальної власності за період здійснення КП «Київжитлоспецекексплуатація» надання послуг суб'єктам господарювання в галузі зв'язку та інформаційних технологій згідно з рішенням Київської міської ради від 14 липня 2011 року №378/5765 «Про питання впорядкування діяльності суб'єктів господарювання в галузі зв'язку та інформаційних технологій» становив менше, ніж розміри тарифів, зазначені КП «Київжитлоспецекексплуатація» у листі від 25.05.2017 № 062/15/1/11-3697.

КП «Київжитлоспецекексплуатація» на виконання рекомендацій Комітету вживало необхідних заходів щодо встановлення тарифу/плати за розміщення телекомунікаційних мереж у (на) житлових та нежитлових будівлях комунальної власності в межах міста Києва, а саме: розробляло Методику розрахунку плати за послуги моніторингу та розміщення телекомунікаційних мереж на об'єктах комунальної власності територіальної громади міста Києва та Методику розрахунку плати за розміщення радіопередавального обладнання при використанні об'єктів комунальної власності територіальної громади міста Києва, відповідно до яких повинна встановлюватись така плата.

Прийняття та набуття чинності Законом України «Про доступ до об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою розвитку телекомунікаційних мереж» та внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» унеможливує виконання КП «Київжитлоспецекексплуатація» рекомендацій Комітету від 29.12.2016 № 21-рк.

На подання з попередніми висновками у справі від 01.06.2017 № 243-26.13/202-11/191-спр листом від 07.06.2017 № 062/15/11-52 КП «Київжитлоспецекексплуатація» повідомило Комітет, що погоджується з висновками, наведеними у поданні Комітету.

На подання з попередніми висновками у справі від 01.06.2017 № 243-26.13/202-11/191-спр листом від 27.06.2017 № 170627-01 ТОВ «НетАссіст» повідомило Комітет, що погоджується з висновками, наведеними у поданні Комітету.

Відповідно до абзацу сьомого статті 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції» розгляд справи № 243-26.13/202-11 про порушення КП «Київжитлоспецекексплуатація» законодавства про захист економічної конкуренції підлягає закриттю без прийняття рішення по суті.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та пунктом 36 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

Закрити провадження у справі № 243-26.13/202-11.

В.о. Голови Комітету

М. НІЖНІК